

Magyarország turizmusának alakulása 2006-ban

Összeállította: a Magyar Turizmus Zrt. Kutatási Csoportja¹

2006-ban az egy évvel korábbinál 6,2%-kal több, összesen 41 millió külföldi látogató érkezett Magyarországra. A határforgalom jelentős bővülése mellett a kereskedelmi szálláshelyeken – az elmúlt években tapasztalható folyamatos növekedés után – csökkent a vendégforgalom, ami a külföldi vendégéjszakák számának visszaeséséből és a belföldi vendégéjszakák számának növekedéséből adódott. A vendégéjszakák számából 48:52 arányban részesedtek a magyar, illetve a külföldi vendégek. A kereskedelmi szálláshelyeken az átlagos tartózkodási idő 2,7 éjszaka volt.

A kereskedelmi szálláshelyeken 949 ezerrel kevesebb (-8,8%) külföldi vendégéjszakát regisztráltak, mint 2005-ben. A visszaesés leginkább a német, a brit, az olasz, a holland, a japán, a dán, a svájci, az izraeli és a francia piac vendégforgalmának csökkenéséből fakad. Jelentős növekedést az orosz, az amerikai, a cseh, a román, az ukrán, a lengyel és a kínai piac mutatott. A belföldi vendégéjszakák száma 2,8%-kal emelkedett, ami 251 ezerrel több vendégéjszakát jelent az előző évhez képest. A kereskedelmi szálláshelyeken belül a szállodákat az átlagosnál pozitívabb eredmények jellemezték: a szállodákban 1,5%-os csökkenés volt tapasztalható, aminek hátterében a belföldi vendégforgalom dinamikus bővülése áll.

A kereskedelmi szálláshelyek összes bevétele 5,0%-kal növekedett, és 228,1 milliárd forintot tett ki. Szálláshelyeink bruttó szállásdíj-bevétele 129,1 milliárd forint volt, ami 13,2%-os növekedést jelent a 2005. évhez képest. A szállodákban a szállásdíj-bevételek ennél is magasabb, 15,0%-os növekedést mutattak.

2006 első háromnegyedében a devizaegyenleg 34,0%-kal nőtt. A turizmus egyenlegének pozitívuma a külkereskedelmi mérlegben az áruforgalomból származó hiányt csaknem kétszeresen meghaladta.

1. A Magyarországra látogató külföldiek száma

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2006-ban 41 millió külföldi látogató érkezett Magyarországra, ami 6,2%-kal több, mint a 2005. évben regisztrált érték. A látogatók számában a tavalyi évhez képest bekövetkezett több mint 2,4 milliós növekedés leginkább a román (+1206 ezer), a szlovák (+646 ezer) és az osztrák (+488 ezer) látogatóknak volt köszönhető, de jelentős forgalomnövekedés mutatkozott a cseh (+133 ezer), a lengyel (+127 ezer), a horvát (+112 ezer) és a Szerbia–Montenegróból érkező (+86 ezer) állampolgárok számában is. A látogatók 97,7%-a Európából kereste fel hazánkat.

Legfontosabb küldőpiacaink közül az osztrák, a holland, a lengyel, a német, az olasz, a román, a spanyol és az amerikai látogatók száma emelkedett 2006-ban, Franciaország és Nagy-Britannia esetében pedig csökkenést regisztráltak.

2. A kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma

A Központi Statisztikai Hivatal előzetes adatai szerint 2006-ban a kereskedelmi szálláshelyeken 7 millió

vendég összesen 19 millió vendégéjszakát töltött el. Az előző év azonos időszakához képest a vendégek száma 1,3%-kal, a vendégéjszakák száma 3,5%-kal csökkent, aminek hátterében a külföldi forgalom visszaesése és a belföldi forgalom növekedése áll. A korábbi hónapokban tapasztalt csökkenés után 2006. decemberben a vendégek száma 1,3%-kal, a vendégéjszakák száma 1,6%-kal nőtt a 2005. év azonos időszakában regisztrált értékhez képest. A növekedés annak köszönhető, hogy a belföldi vendégforgalom bővülése meghaladta a külföldi vendégforgalom csökkenését.

2006-ban az átlagos tartózkodási idő a nemzetközi tendenciáknak megfelelően kismértékű csökkenést mutatott, és 2,7 éjszakát tett ki: a külföldi vendégek 3,0 (-3,2%), a belföldi vendégek 2,5 éjszakát (-0,3%) töltöttek a magyarországi kereskedelmi szálláshelyeken.

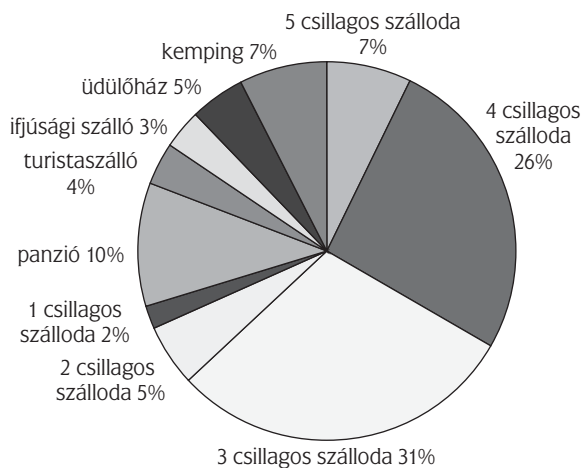
A kereskedelmi szálláshelyeken regisztrált vendégéjszakák száma január hónapban 30,7 ezerrel emelkedett, áprilisban 57,3 ezerrel, decemberben pedig 15,1 ezerrel több éjszakát regisztráltak. Ezzel szemben a májust (-191,3 ezer éjszaka), a júliust (-144,8 ezer) és a márciust (-108,4 ezer) jelentős visszaesés jellemezte.

A vendégéjszakák héttizedét regisztráló szállodák forgalmát a kereskedelmi szálláshelyi átlagtól kedvezőbb eredmények jellemezték: a szállodákban átlagosan -1,5%-os (-204 ezer vendégéjszaka az előző év azonos időszakához képest) forgalomváltozást regisztráltak. Az ötcillagos házakban 1,8%-os csökkenés

¹ Forrás: a Központi Statisztikai Hivatal határforgalomra vonatkozó végleges és kereskedelmi szálláshelyekre vonatkozó előzetes adatai.

1. ábra

A vendégéjszakák számának megoszlása szállástípusok szerint, 2006

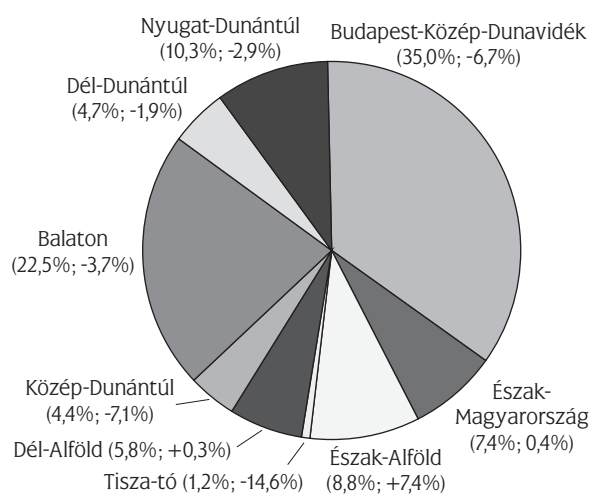
Forrás: KSH

volt tapasztalható, a négycsillagos házak forgalma az előző évi szinten maradt, a háromcsillagos házak forgalma 2,2%-kal esett vissza. A vendégéjszakák 64%-át a három-, négy- és ötcsillagos szállodákban regisztrálták 2006-ban (1. ábra).

2006-ban a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák több mint egyharmadát a Budapest-Közép-Dunavidék régióban regisztrálták. További jelentősebb részesedés a Balaton (22,5%), a Nyugat-Dunántúl (10,3%) és az Észak-Alföld (8,8%) régiókat jellemzi. Vendégéjszaka-szám bővülést az Észak-Alföldön (+7,4%), a Dél-Alföldön (+0,3%) és Észak-Magyarországon (+0,4%) regisztráltak (2. ábra). A Budapest-Közép-Dunavidék

2. ábra

A turisztikai régiók vendégforgalma, 2006 (részesedés, változás 2006/2005)

Forrás: KSH

regióban 478 ezerrel, a Balaton régióban 165 ezerrel csökkent a vendégéjszakák száma. A többi régióban 17-65 ezerrel maradt el a vendégéjszakák száma a 2005. év értékeitől, amit az Észak-Alföld (+115 ezer éjszaka), a Dél-Alföld (+3 ezer éjszaka) és az Észak-Magyarország (+6 ezer) régió eredménye csak részben kompenzált. 2006-ban tovább nőtt a rövidebb tartózkodási idejű vendégek aránya, így a vendégek száma turisztikai régióink többségében (a Dél-Alföld kivételével) a vendégéjszakák számának alakulásánál kedvezőbben alakult.

2006-ban a magyarországi gyógyszállodák 723 ezer vendéget fogadtak, az általuk eltöltött vendégéjszakák száma 2,6 millió volt. A vendégek száma 0,6%-kal, a vendégéjszakák száma 3,2%-kal csökkent a 2005. évben regisztrált értékhez képest, ami a kereskedelmi szálláshelyeken tapasztalt csökkenésnél kedvezőbb adat. A gyógyszállodák jelentőségét mutatja, hogy a kereskedelmi szálláshelyek vendégeinek 10,4%-át, vendégéjszakáinak 13,8%-át regisztrálták a gyógyszállodákban. A turisták minden öt szállodai vendégéjszakából egyet gyógyszállodában töltöttek. A vizsgált időszakban az átlagos tartózkodási idő a gyógyszállodákban (3,6 éjszaka) a kereskedelmi szálláshelyi átlagot jelentősen meghaladta.

Ugyanebben az időszakban a wellness-szállodákban 482 ezer vendéget és 1,2 millió vendégéjszakát regisztráltak: a vendégek száma 70,1%-kal, a vendégéjszakák száma 71,2%-kal emelkedett a 2005. évhez viszonyítva. A kereskedelmi szálláshelyek közül a legjelentősebb forgalombővülést hónapról-hónapra a wellness-szállodák mutatták. Az átlagos tartózkodási idő a wellness-szállodákban valamivel a kereskedelmi szálláshelyi átlag alatt maradt, 2,5 éjszaka volt 2006-ban.

2.1. A KERESKEDELMI SZÁLLÁSHELYEK KÜLFÖLDI VENDÉGFORGALMA

2006-ban a kereskedelmi szálláshelyeken 3,2 millió külföldi vendég (-5,8%) 9,8 millió vendégéjszakát (-8,8%) töltött el. A külföldiek aránya a vendégek számát tekintve 46,6%-ot tett ki, a vendégéjszakák számából azonban – hosszabb átlagos tartózkodási idejüknek köszönhetően – magasabb arányban, 51,6%-kal részesedtek.

Abszolút értékben vizsgálva a változásokat megállapíthatjuk, hogy 2006-ban a kereskedelmi szálláshelyeken az orosz (+54,7 ezer éjszaka), az amerikai (+26,4 ezer), a cseh (+21,5 ezer), a román (+19,3 ezer), az ukrán (+17,5 ezer), a lengyel (+12,6 ezer) és a kínai (+11,2 ezer) vendégéjszakák száma nőtt a legjelentősebben. A legnagyobb visszaesés a német (-553,7 ezer éjszaka), a brit (-106,9 ezer), az olasz (-83,8 ezer), a holland (-60,2 ezer), a dán (-41,5 ezer), a japán (-45,1 ezer), a svájci (-32,6 ezer), az izraeli (-31,9 ezer), a

Magyarország belföldi és beutazó turizmusa országokénti bontásban, 2006*

	Látogatók			Vendégek			Vendégéjszakák		
	ezer fő	2006/2005		ezer fő	2006/2005		ezer éjszaka	2006/2005	
		%	ezer fő		%	ezer fő		%	ezer éjszaka
Belföld összesen	-	-	-	3726,6	3,0	108,5	9204,9	2,8	250,7
Németország	3222,2	0,7	22,4	623,4	-16,4	-122,3	2 761 842	-16,7	-553 695
Nagy-Britannia	360,7	-10,9	-44,1	268,0	-11,4	-34,5	715,3	-13,0	-106,9
Ausztria	6088,2	8,7	487,3	237,3	-2,1	-5,1	690,2	-2,7	-19,2
USA	388,2	5,2	19,2	193,2	10,6	18,5	533,7	5,2	26,4
Olaszország	702,2	1,9	13,1	191,5	-14,4	-32,2	510,7	-14,1	-83,8
Spanyolország	151,7	8,8	12,3	131,9	0,0	0	339,3	-2,3	-8,0
Hollandia	339,2	4,4	14,3	87,3	-12,3	-12,2	335,6	-15,2	-60,2
Franciaország	368,2	-1,7	-6,4	130,2	-9,1	-13,0	317,4	-8,4	-29,1
Lengyelország	1303,2	10,8	127,0	97,4	-0,4	-391	268,9	4,9	12,6
Románia	8650,9	16,2	1,2	136,1	20,2	22,9	240,8	8,7	19,3
Oroszország	108,1	18,9	17,2	59,0	21,7	10,5	236,9	30,0	54,7
Dánia	96,7	-0,3	-0,3	46,7	-7,0	-3,5	221,2	-15,8	-41,5
Japán	99,7	-8	-8,7	101,7	-9,3	-10,4	209,8	-17,7	-45,1
Csehország	978,1	15,7	132,7	67,4	10,5	6,4	188,4	12,9	21,5
Svájc	249,9	4,5	10,8	50,6	-14,0	-8,2	176,4	-15,6	-32,6
Svédország	173,9	4,2	7,0	59,3	-5,2	-3,3	171,3	-6,8	-12,5
Izrael	94,8	-4,4	-4,4	46,2	-18,6	-10,6	150,6	-17,5	-31,9
Ukrajna	1873,8	-21,5	-513,2	67,1	27,0	14,3	145,5	13,7	17,5
Belgium	149,0	8,4	11,5	44,0	-9,4	-4,6	139,2	-6,5	-9,7
Finnország	81,1	6,6	5,0	39,1	-8,8	-3,8	120,6	-12,3	-16,9
Szlovákia	7967,6	8,8	644,4	45,9	8,5	3,6	100,8	1,3	1294
Görögország	123,9	0,6	0,7	38,9	8,1	2,9	96,6	8,7	7,7
Norvégia	67,6	3,8	2,5	32,5	10,8	3,2	95,9	3,2	3,0
Írország	52,0	-1,6	-0,8	20,8	-8,1	-1,8	66,3	-6,8	-4,8
Szerbia és Montenegró	3315,2	2,7	87,2	28,9	-27,1	-10,8	66,1	-30,4	-28,9
Kanada	85,1	8,6	6,7	22,0	16,5	3,1	59,8	9,9	5,4
Horvátország	1306,7	9,3	111,2	28,3	-10,7	-3,4	58,8	-13,3	-9,0
Törökország	132,1	0,0	0	20,9	5,1	1,0	53,8	1,4	0,7
Kína	33,2	7,6	2,3	21,9	32,9	5,4	46,3	32,1	11,2
Szlovénia	730,8	0,3	2,2	16,7	-9,8	-1,8	33,1	-5,8	-2,0
Bulgária	985,7	-3,3	-33,6	17,2	-0,7	-0,1	33,0	5,5	1,7
Portugália	42,5	13,2	5,0	12,7	-13,9	-2,0	32,0	-11,6	-4,2
Luxemburg	10,0	16,5	1,4	3,5	-32,0	-1,7	9,7	-20,6	-2,5
Európai országok	40 008,2	6,3	2,4	2726,3	-6,9	-202 056	8517,4	-9,6	-904,5
Európai Unió (24)	23 072,0	6,7	1,4	2189,4	-9,4	-227 156	7180,6	-11,3	-914,8
Külföld összesen	40 962,8	6,2	2,4	3248,1	-5,8	-199 989	9832,9	-8,8	-948,8
Mindösszesen	40 962,8	6,2	2,4	6974,7	-1,3	-91 865	19,0	-3,5	-690,5

* A külföldi országok sorrendje a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma alapján került kialakításra.

Forrás: KSH

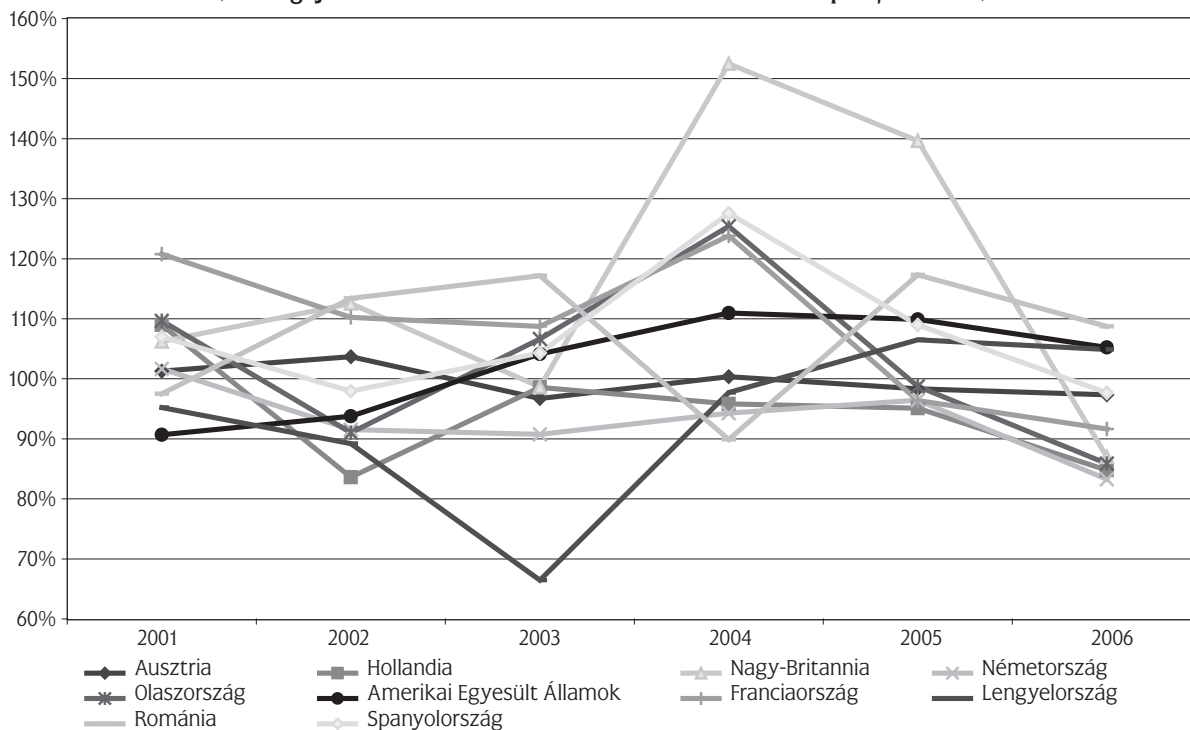
francia (-29,1 ezer), a szerb (-28,9 ezer) és az osztrák (-19,2 ezer) piacot jellemezte (1. táblázat).

A 3. ábra a legfontosabb küldőpiacainkon az elmúlt hat év során történt változásokat illusztrálja.

A külföldi vendégéjszakák száma január hónap kivételével (+8,1 ezer éjszaka) minden hónapban csökkenést mutatott, a legnagyobb mértékű visszaesés abszolút értékben júliusban (-163,7 ezer éjszaka) és augusztusban (-136,5 ezer éjszaka) mutatkozott.

2006-ban a külföldiek minden tíz vendégéjszakából csaknem nyolcat szállodában töltöttek; a szállodák közül a legtöbb külföldi vendéget a négy- és a háromcsillagos házak fogadták. A szállodákban a külföldi vendégéjszakák száma 8,2%-kal csökkent; ezen belül az ötszillagosokat 2,2%-os, a négycsillagosokat 7,3%-os visszaesés jellemezte. A wellness-szállodák külföldi vendégéjszaka száma továbbra is igen kedvezően (+73,6%) alakult, az ifjúsági szállókban a külföldi vendégéjszakák száma 13,6%-kal, az

A legfontosabb küldőpiacok vendégforgalmának változása, 2001-2006
(vendégéjszakák számának változása az előző évhez képest, százalék)

Forrás: KSH (2001-2005 - végleges adatok, 2006 - előzetes adatok)

üdülőházakban 7,7%-kal bővült. Az egyéb kereskedelmi szálláshelyeken eltérő mértékben (4,7–15,7%) csökkent a külföldi vendégéjszakák száma. A szállodákban összesen 693,8 ezerrel kevesebb külföldi vendégéjszakát regisztráltak, ezen belül a legnagyobb visszaesés a három- (-379,3 ezer éjszaka) és a négycsillagos (-263,2 ezer) házakat jellemezte. Az ifjúsági szállókban 20,4 ezerrel több, a kempingekben ezzel szemben 195,6 ezerrel kevesebb éjszakát töltöttek el a külföldi vendégek, mint 2005-ben.

A beutazó turizmus területi koncentrációját mutatja, hogy 2006-ban a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött külföldi vendégéjszakák 84,0%-át regisztrálták a három legnépszerűbb régióban: a Budapest-Közép-Dunavidéken (54,6%), a Balatonnál (20,6%) és a Nyugat-Dunántúlon (8,8%). A külföldi vendégéjszakák száma a Dél-Alföldön 1,1%-kal, azaz 2,7 ezer vendégéjszakával emelkedett. A Budapest-Közép-Dunavidék régióban 442 ezerrel, a Balatonnál 354 ezerrel kevesebb vendégéjszakát töltöttek a külföldi vendégek 2006-ban, mint 2005-ben. A visszaesés mindkét régióban főként a német vendégéjszakák csökkenéséből (-18,2%, illetve -19,2%) adódott. A többi régióban – a növekvő forgalmat regisztráló Dél-Alföld kivételével – 9 és 61 ezer közötti értékkel csökkent a külföldi vendégéjszakák száma.

2006-ban a gyógyszállodák vendégeinek 44,3%-a érkezett külföldről, a vendégéjszakák számából a

külföldiek ennél nagyobb arányban, 53,1%-kal részesedtek. A gyógyszállodákban a külföldi vendégek számában 7,6%-os, a vendégéjszakák számában 11,1%-os csökkenés volt tapasztalható a 2005. évhez képest. A belföldi vendégforgalmat ezzel szemben növekedés jellemezte: a belföldi vendégek száma 5,9%-kal, a vendégéjszakák száma 7,7%-kal emelkedett.

2006-ban a gyógyszállodák külföldi vendégéjszakáinak háromnegyede (74,6%) az Európai Unióból érkező vendégektől származott (-14,8% 2005-höz képest). A legfontosabb küldőpiacok Németország (a gyógyszállodákban regisztrált külföldi vendégéjszakák 42,9%-a), Ausztria (14,1%), az Amerikai Egyesült Államok (4,3%), Svájc (3,7%), Nagy-Britannia (3,2%), Japán (3,1%) és Oroszország (3,0%) voltak. A gyógyszállodák vendégforgalmában jelentős részesedést képviselő küldőpiacok közül az Amerikai Egyesült Államok esetében 41,7%-kal, Oroszország esetében több mint egyötödével nőtt a vendégéjszakák száma. Ez azonban más, növekvő forgalmat mutató küldőpiacokkal együtt is csak részben ellensúlyozta a további piacokon tapasztalt csökkenést. Az egészségturizmus jelentőségét jelzi, hogy 2006-ban a szállodákban eltöltött vendégéjszakák jelentős hányadát gyógyszállodákban töltötték a legfontosabb küldőpiacainkról érkező vendégek. A német szállodai vendégéjszakák csaknem egyharmadát (30,5%), az

osztrák vendégéjszakák 38,0%-át, az amerikai vendégéjszakák 12,0%-át, a svájci vendégéjszakák 34,9%-át, a brit vendégéjszakák 6,8%-át, a japán vendégéjszakák 21,6%-át és az orosz vendégéjszakák 20,8%-át a gyógyszállodákban regisztrálták.

2.2 A KERESKEDELMI SZÁLLÁSHELYEK BELFÖLDI VENDÉGFORGALMA

A belföldi vendégforgalmat 2006-ban növekedés jellemezte: a vendégek száma 3,0%-kal, a vendégéjszakák száma 2,8%-kal emelkedett. 2006-ban a 3,7 millió belföldi vendég így összesen 9,2 millió vendégéjszakát töltött el hazánk kereskedelmi szálláshelyein.

2006-ban minden tíz belföldi vendégéjszakából hatot szállodában regisztráltak. A szállodákban kiemelkedően magas ütemben bővült a hazai vendégforgalom: a belföldi vendégek száma 8,0%-kal, az általuk eltöltött vendégéjszakáké 9,5%-kal (+487,7 ezer vendégéjszaka az előző évhez képest) bővült. A vendégéjszakák száma az ötcsillagos szállodákban 1,5%-kal (+1,8 ezer vendégéjszaka), a négycsillagos szállodák esetében 20,0%-kal (+271,6 ezer vendégéjszaka), a háromcsillagos házak esetében 9,4%-kal (+250,1 ezer vendégéjszaka) haladta meg az előző év azonos időszakában regisztrált értéket. A wellness-szállodákban a belföldi vendégéjszakák száma 70,2%-kal nőtt, és a kereskedelmi szálláshelyek átlagánál magasabb növekedést regisztráltak a gyógyszállókban (+7,7%) is. Az egyéb kereskedelmi szálláshelyeken – a kempingek kivételével, ahol 7,6%-kal (+26,2 ezer vendégéjszaka) nőtt a belföldi vendégéjszakák száma – eltérő mértékű csökkenés mutatkozott. A legnagyobb visszaesés a turistaszállókban (-96,0 ezer éjszaka) és a panziókban (-83,3 ezer éjszaka) volt tapasztalható.

A belföldi turizmus területileg kevésbé koncentrált: a legnagyobb forgalmat realizáló három régió – a Balaton (a belföldi vendégéjszakák 24,6%-a), a Budapest-Közép-Dunavidék (14,0%) és az Észak-Magyarország (12,9%) régió a vendégéjszakák valamivel több mint felét mondhatta magáénak. 2006-ban a Balaton régióban 190 ezerrel, az Észak-Alföldön 155 ezerrel, Észak-Magyarországon 19 ezerrel több belföldi vendégéjszakát regisztráltak, mint 2005-ben; kismértékű növekedés volt tapasztalható a Dél- és Nyugat-Dunántúlon, a Dél-Alföldön a belföldi vendégéjszakák száma az előző évi szinten maradt, a Budapest-Közép-Dunavidéken 38 ezerrel, a Közép-Dunántúlon 55 ezerrel, a Tiszánál 27 ezerrel csökkent a belföldi vendégéjszakák száma.

2006-ban a gyógyszállodák vendégeinek több mint fele belföldről (55,7%) érkezett, a vendégéjszakák számából ugyanakkor valamivel kisebb arányban (46,9%) részesedtek a belföldiek. A belföldi vendégek

száma 5,9%-kal, a vendégéjszakák száma 7,7%-kal emelkedett.

A wellness-szállodákban továbbra is a belföldi vendégforgalom a meghatározó: a teljes év során a vendégek több mint háromnegyede, a vendégéjszakák több mint kétharmada a belföldi vendégektől származik. A wellness-szállodák belföldi vendégforgalma – akárcsak a külföldi – dinamikus növekedést mutat, a belföldi vendégéjszakák száma 70,2%-kal bővült 2006-ban.

A belföldi turizmus fejlődésében az elmúlt években az üdülési csekk kiemelt szerepet játszott. 2006-ban minden korábbinál több, 23,5 milliárd forint (+30,4%) értékű üdülési csekk került értékesítésre. A támogatottak száma 825 649 fő volt, ami 67,5%-os növekedést jelent a 2005. évhez képest. A kereskedelmi szálláshelyeken összesen 11,4 milliárd forint értékben váltottak be üdülési csekket, ami a kereskedelmi szálláshelyek összes bevételeinek 5%-át tette ki. Az üdülési csekkkel igénybe vehető szolgáltatások köre folyamatosan bővül, 2006-ban étkezésre, fürdők, strandok és élményfürdők látogatására, a Hungaroring rendezvényei és a Hungexpo által szervezett kiállítások és vásárok belépőjegyeinek megvásárlására, illetve személygépkocsiba töltött üzemanyag vásárlásra is felhasználható volt az üdülési csekk.

3. A kereskedelmi szálláshelyek kapacitása

A 2006. július 31-én regisztrált kereskedelmi szálláshelyek száma 3669, a működő egységeké 2861 volt. A kereskedelmi szálláshelyek 115 030 szobával és 300 391 férőhellyel várták a vendégeket, a férőhelyek száma az előző évhez viszonyítva 6,1%-kal csökkent. A férőhelyek közel negytedede a szállodákban, ezen belül a legtöbb férőhely (51 ezer) a háromcsillagos házakban várta a vendégeket. A férőhelyek további jelentős hányadát, 31 ezer férőhelyet a négycsillagos házak adták.

2006. július 31-én 57 gyógy- és 46 wellness-szállodát tartott nyilván a KSH. A gyógyszállodák összesen 13 773 (-14,5% 2005-höz képest), a wellness-szállodák 8741 (+64,0%) férőhellyel rendelkeztek.

4. A kereskedelmi szálláshelyek kapacitáskihasználtsága

2006-ban a magyarországi szálláshelyek – a 2005. évhez hasonló – 39,7%-os szobakapacitás-kihhasználtsággal működtek. Az egyes szállástípusok közül a legmagasabb kihasználtsággal (47,5%, -0,6 százalékpont visszaesés) a szállodák működtek. Ezen a szálláshelytípuson belül a legmagasabb kihasználtságot az öt- és négycsillagos szállodákban (65,5% és 55,0%), a gyógyszállodákban (62,9%) és a wellness-szállodákban (49,5%) mérték.

5. A kereskedelmi szálláshelyek bevételei

A kereskedelmi szálláshelyek szállásdíj-bevételei 129,1 milliárd forintot tettek ki 2006-ban, ami 13,2%-os növekedést jelent az előző évhez képest. A szállásdíj-bevételek több mint kétharmada a külföldi vendégektől származott, növekedési üteme (+14,1%) a belföldi szállásdíj-bevételek volumenét (+11,4%) meghaladóan emelkedett. A kereskedelmi szálláshelyek közül a legtöbb szállásdíj-bevétel 2006-ban a szállodákban keletkezett: a szállásdíj-bevételek 87,7%-a realizálódott itt.

A szállásdíj-bevételek mellett a kereskedelmi szálláshelyek 54,9 milliárd forint vendéglátásból és 44,2 milliárd forint egyéb szolgáltatásból származó bevételt realizáltak. Így a kereskedelmi szálláshelyeken összesen 228,1 milliárd forint bevétel keletkezett, ami a 2005. évi bevételekhez képest 5,0%-os növekedésnek felel meg.

A bevételek szempontjából három legfontosabb régió a Budapest-Közép-Dunavidék, a Balaton és Nyugat-Dunántúl voltak. Az összes szállásdíj-bevétel 58,7%-a a Budapest-Közép-Dunavidék régióban, 13,7%-a a Balatonon, 7,8%-a pedig a Nyugat-Dunántúlon képződött. A külföldi szállásdíj-bevételek megoszlását még magasabb területi koncentráció jellemzi: a bevételek több mint háromnegyedét a Budapest-Közép-Dunavidék régióban, további 9,3%-át a Balatonon, 5,4%-át pedig a Nyugat-Dunántúlon realizálták. A belföldi vendégektől származó bevételek területi eloszlása a külföldivel összehasonlítva kevésbé koncentrált: a bevételek 22,8%-a a Budapest-Közép-Dunavidék régióban, 22,6%-a a Balatonon, 12,8%-a a Nyugat-Dunántúlon, 11,8%-a Észak-Magyarországon, 10,5%-a pedig az Észak-Alföldön képződött.

A gyógyszállodákban realizált szállásdíj-bevételek 18,4 milliárd forintot tettek ki, ami 11,8%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában mért adatokat. A gyógyszállodák szállásdíj-bevételeinek közel kétharmada a külföldi vendégektől származott. A külföldi szállásdíj-bevétel kismértékű (+5,1%) növekedése mellett a belföldi szállásdíj-bevételek értéke egynegyedével emelkedett a 2005. évhez képest.

6. A légi közlekedés alakulása

2006-ban a Budapest Ferihegy repülőtér utasforgalma 8,3 millió fő volt, ami 4,2%-kal (334 ezer utassal) haladja meg a 2005. évben mért adatot. A Budapest Ferihegy repülőtér minden 100 utasa közül 27 utazott diszkont légitársasággal, az elmúlt évben ezen légitársaságok szolgáltatásait összesen 2,2 millió utas vette igénybe. A Budapest iránti konszolidálódó keresletet jelzi, hogy az elmúlt évek folyamatos növekedése után 2006-ban 2,2%-kal kevesebb

utast szállítottak a diszkont légitársaságok, mint az azt megelőző évben.

A sármelléki repülőtérrel induló, illetve az oda érkező nagygépes utasok száma 50 061 volt. Ez az előző év azonos időszakához képest 83,1%-os, illetve 200,9%-os növekedést jelent.

7. A nemzetközi turisztikai bevételek és kiadások alakulása

2006-ban a turizmus devizamérlege a Magyar Nemzeti Bank adatai szerint javult: a turizmusból származó devizabevétel 3599 millió eurót (+4,8%), a kiadások pedig 2092 millió eurót (-10,9%) tettek ki. A turizmus devizaegyenlege 1507 millió euró (+38,9%) volt. A turizmus egyenlegének pozitívuma az áruforgalomból származó hiányt teljes egészében fedezte.

8. A magyarországi turizmus alakulását befolyásoló tényezők

A magyarországi turizmust befolyásoló tényezők elemzése előtt érdemes megvizsgálni, hogy az elmúlt évben miként alakult legfontosabb versenytársaink beutazó forgalma Magyarország főbb küldőpiacairól. Az ETC tagjai által létrehozott *TourMIS* adatbázis legfrissebb adatai szerint a kereskedelmi szálláshelyeken regisztrált külföldi vendégéjszakák száma jó néhány ország esetében visszaesett, ebbe a körbe tartozik például Ausztria, Dánia, Málta és Románia. Versenytársaink többségében viszont nőtt a vendégéjszakák száma: Bulgáriában, Horvátországban, Csehországban, Szlovákiában és Szlovéniában egyaránt a vendégforgalom bővülését regisztrálták (2. táblázat).

A magyarországi beutazó forgalom alakulását kedvezőtlenül érintette, hogy Európában 2006-ban számos olyan kulturális és sportrendezvényre (például Rembrandt, Mozart és Picasso évforduló, Téli Olimpia, Labdarúgó Világbajnokság) került sor, amely otthon maradásra, illetve más országokba „csábította” a potenciális turistákat. Fő küldőpiacaink gazdasági helyzete és a néhány országban (például Olaszországban) lezajlott választások szintén kedvezőtlenül érintették hazánk beutazó forgalmát. A hűsvéti áradások is sokakat elriaszthattak, miközben a nyári hónapokban Észak-Európában szokatlanul meleg volt az időjárás, így – feltehetőleg a kiutazások rovására – nőtt a belföldi turizmus népszerűsége. Eközben a desztinációk között, egyre több erőforrást bevonva, tovább növekedett a verseny és új desztinációk is megjelentek a piacon. A 2006. év őszén Budapesten történt események, illetve azok médiabeli megjelenése a foglalások lemondásával, konferenciák elhalasztásával, továbbá új foglalások elmaradásával járt. Ezeket a negatív hatásokat a hazánkban

**A legfontosabb küldőországok vendégéjszakáinak változása
a versenytárs országokban, 2006***

Fogadóország	Időszak	Külföldi összesen	Küldőország						
			Francia- ország	Hollandia	Japán	Nagy- Britannia	Német- ország	Olasz- ország	USA
%									
Ausztria	jan-nov.	-1,0	5,3	-1,0	-4,2	4,1	-4,6	0,2	7,7
Bulgária	jan-dec.	6,6	12,2	25,3	4,6	12,2	-9,3	11,0	8,8
Csehország	jan-jún.	4,0	-10,0	-0,8	-3,0	-13,4	5,3	-5,5	6,3
Horvátország	jan-júl.	4,0	-11,0	6,0	96,0	2,0	5,0	-2,0	31,0
Magyarország	jan-dec.	-8,8	-8,4	-15,2	-17,7	-13,0	-16,7	-14,1	5,2
Románia	jan-jún.	-4,1	-4,9	-19,4	-6,3	-8,5	-5,4	-6,1	-4,2
Szlovákia	jan-jún.	10,6	8,2	-0,1	30,3	34,9	-11,6	10,1	3,2
Szlovénia	jan-dec.	2,0	-5,0	-7,0	55,0	0,0	-10,0	4,0	20,0

* A vendégéjszakák számának alakulása, kivéve Bulgáriát, ahol csak a vendégek számáról állnak rendelkezésre adatok.

Forrás: TourMIS

rendezett számos kulturális és sportrendezvény, a külföldieknek kedvező forint/euró árfolyam, az új légi járatok indulása, a Sármelléki repülőtér forgalmának növekedése és a fokozott marketingaktivitás, többek közt, a 2006 decemberében indult Budapest Winter Invasion kampány csak részben tudta ellensúlyozni.

A Magyar Turizmus Zrt. 2007 januárjában egy ún. szakértői panel segítségével értékelte a magyarországi belföldi és beutazó turizmus alakulását befolyásoló tényezőket. A megkérdezett turisztikai szakértők² a 2006. évi külföldi forgalom alakulását nagyon eltérően ítélik meg: van, aki egyes, de a többség hármas vagy négyes „osztályzatot” adott rá. A 2007. évre is nagyon különbözőek a várakozások, de általában szinten maradást vagy kismértékű javulást várnak. A megkérdezettek az esetek többségében egyetértettek abban, hogy a külföldi forgalom visszaesése egy hosszú távú folyamat kezdetét jelöli, bár akadnak ettől eltérő, optimistább vélemények is.

A visszaesés okai között hangsúlyos helyen szerepel a romló magyarországi ár/érték arány, miközben az új vagy fejlődő desztinációk kínálata egyre nagyobb konkurenciát jelent. A tetemes reptéri illeték, a Magyarország és a nem EU-tagállam országok közti bilaterális egyezmények és az egyéb okok miatt magas repülőjegy árak eleve elriaszthatják a számos úti cél közül választó turistákat. Magyarország globális kitekintésben nem bővelkedik egyedi látnivalókban, nemzetközi jelentőségű rendezvényekben, megújuló attrakciókban, a piacon való megjelenést pedig tovább nehezíti, hogy az érdekeltek nem végeznek összehangolt, tudatos

marketingtevékenységet és a települések sem használják ki kellőképpen a lehetőségeket. Kevés az információ Magyarországról, és – egyesek szerint – az is nagyon Budapest-centrikus. Az internet alkalmazása a kisebb szolgáltatók körében még nem eléggé elterjedt. A 2006. évi forgalom kedvezőtlen alakulása felfogható a jó eredményt mutató 2005. év utáni törvényszerű visszaesésnek is, sokan azonban úgy gondolják, hogy a választások körüli bizonytalanság, majd az őszi budapesti események, illetve azoknak a nemzetközi médiában megjelenő visszhangja sokat rontott a helyzeten mind a szabadidős, mind az üzleti utazások vonatkozásában. Utóbbiak esetében a hivatásturizmus növelését elősegítő beruházások elmaradása további nehézséget jelent. Általánosságban elmondható, hogy a gazdasági megszorítások, az ÁFA-változás következményei, illetve a hosszú távon nem kiszámítható gazdasági szabályzók, a fekete gazdaság növekedése is negatívan hatottak a külföldi forgalom alakulására is. Az egészségügyi reformok se kedveznek a turizmusnak, az ágazat nem kap megfelelő ösztönzést a külföldi turistáknak történő értékesítésre. A kedvezőtlen képet tovább rontják a közbiztonság, a köztisztaság, a hajléktalanok, az utak állapota, a célpontok nehéz megközelíthetősége, az elhanyagolt nemzetközi hajóállomás, általában a közlekedési infrastruktúra alacsony színvonala miatti panaszok, amelyek éles kontrasztban állnak a szállodákon belül tapasztaltakkal. Összességében úgy tűnik, hogy a hazai kínálat kissé lassabban alkalmazkodik a keresleti tendenciákhoz, mint a szomszédos, versenytárs országok kínálata.

A turizmus egyes szakterületei között a külföldi forgalom vonatkozásában is tapasztalhatunk eltérést, a MICE-, az egészségturisztikai és a low-cost piac szereplői kevésbé optimisták, mint a többi megkérdezett.

² A szakértői panel tagjainak kiválasztása során törekedtünk arra, hogy valamennyi szakterület (szállodák, utazási irodák, légi közlekedés, MICE-piac, gyógyfürdők stb.) és a legfontosabb turisztikai régiók szempontjai is teret kapjanak.

A 2006. évi *belföldi forgalom* alakulását a megkérdezett turisztikai szakértők általában közepesnek ítélték: az ötfokozatú skálán hármas, egyes esetekben négyes minősítést kapott. A 2007. évre (két, visszaesést váró szakértő kivételével) stagnálást vagy kismértékű javulást prognosztizálnak. A belföldi forgalom növekedésének lelassulása a többség szerint csak rövid távon lesz érezhető.

Az okok elsősorban a lakosságnak a gazdasági megszorítások miatti romló anyagi helyzetében, az ÁFA-változás és az egészségpénztárakra vonatkozó szabályozás változásának negatív hatásában, ezzel párhuzamosan az új, olcsó, illetve kedvező ár/érték arányt kínáló desztinációk megjelenésében keresendők. A gazdasági várokozások miatt a céges rendezvények és az üzleti utazások visszafogása is negatívan hat a belföldi turizmusra, amihez a politikai helyzetben tapasztalt bizonytalanságok még inkább hozzájárulnak. További problémát jelent a színvonalas és újszerű programok, illetve a korábbinál komplexebb termékek hiánya, a magas belföldi

utazási költségek, a kínálati oldal gazdasági feltételeinek szigorodása, valamint a megrendelés és az utazás közti idő drasztikus lerövidülése. A helyzetet nehezíti a hazai vonzerők nem megfelelő szintű marketingje, ugyanakkor egyértelmű az üdülési csekk belföldi forgalmat élénkítő hatása, amit tovább erősít a vidéki szálláslehetőségek bővülése.

Ami a turizmus egyes területeit illeti, megállapíthatjuk, hogy a jelentős belföldi vendégkörrel rendelkező szállodák és fürdők az átlagnál kissé peszsimistábban ítélik meg a belföldi forgalom jövőbeni alakulását.

További információ:

Központi Statisztikai Hivatal, www.ksh.hu, Magyar Turizmus Zrt., Kutatási Csoport, 1052 Budapest, Sütő u. 2., Levelezési cím: 1054 Budapest, Hold u. 1., telefon: 06-1/411-2360, fax: 06-1/438-8088, e-mail: kutatas@itthon.hu, honlap: www.itthon.hu > Szakmai oldalak > Piackutatások és Turizmus Bulletin.